

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Ondřeje Mrákoty, soudce Zdeňka Kühna a soudkyně Michaely Bejčkové v právní věci žalobkyně: **M. R.**, proti žalovanému: **Okresní soud v Nymburce**, Soudní 996, Nymburk, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 7. 2021, sp. zn. P 53-16/2020, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Praze ze dne 7. 12. 2021, čj. 59 Af 15/2021 - 23,

t a k t o :

- I. Návrh na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **se z a m í t á .**
- II. Kasační stížnost **se z a m í t á .**

Odůvodnění:

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 14. 7. 2021 zamítl návrhy žalobkyně na odklad daňové exekuce a na zastavení daňové exekuce. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně žalobu. Později požádala také o osvobození od soudních poplatků. Uvedla, že je zranitelnou starobní důchodkyní s nízkým příjmem. To je podle žalobkyně soudu známo z věci vedené pod sp. zn. 51 A 5/2021. Nárůst inflace v ČR ve třetím a čtvrtém čtvrtletí 2021 vedl ke zvýšení cen, a tím i jejich výdajů. K výzvě krajského soudu žalobkyně vyplnila prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech. V prohlášení uvedla, že se narodila v roce 1946, je rozvedená, žije sama a je na ní finančně závislý její syn, který se narodil v roce 1972. Žalobkyně nemá žádné příjmy s výjimkou starobního důchodu ve výši 9 214 Kč měsíčně. Nemá žádný osobní majetek vyšší hodnoty, ale ani žádné dluhy – exekuce neuznala a podala návrhy na jejich zastavení, neboť je považuje za podvodné a šikanózní. K výdajům rozvedla, že za služby spojené s užíváním bytu – elektřinu, vodné, stočné a vytápění – zaplatí měsíčně 2 800 Kč, za léky 700 Kč, za dopravu 400 Kč a za stravu 2 800 Kč. Synovi poskytuje měsíčně na jeho osobní výdaje 2 500 Kč. Žalobkyně k prohlášení přiložila usnesení NSS ze dne 18. 6. 2021, čj. 9 Ads 115/2021 - 21, kterým jí byl ustanoven zástupce pro řízení o kasační stížnosti.

[2] Krajský soud v záhlaví označeným usnesením žalobkyni osvobodil od soudních poplatků z 90 % a vyzval ji k zaplacení soudního poplatku ve výši 300 Kč (tj. 10 % z 3 000 Kč). Uvedl, že si ověřoval pravdivost tvrzení žalobkyně. Z výpisu z katastru

nemovitostí zjistil, že sice vlastní nemovité věci, které v prohlášení neuvedla, ale tyto nemovitosti jsou nevýznamné. Vzhledem k tomu, že žalobkyně není v produktivním věku, je vysoce pravděpodobné, že nemá žádné příjmy. Krajský soud žalobkyni ovšem vytkl, že nedoložila finanční závislost syna na její osobě. Nadto je syn žalobkyně zletilý a nebydlí s ní ani ve společné domácnosti. Po odečtení měsíčních výdajů od příjmů zbývá žalobkyni 2 500 Kč. Je tedy na žalobkyni, zda upřednostní zaplacení soudního poplatku, nebo dobrovolný dar synovi. Krajský soud proto neshledal splnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků v plné výši. Podotkl také, že není vázán rozhodnutím v jiné věci (konkrétně rozsudkem NSS, na základě kterého byla žalobkyně plně osvobozena od soudních poplatků).

[3] Žalobkyně (stěžovatelka) napadla usnesení krajského soudu kasační stížností. Namítla, že krajský soud nevzal v úvahu rostoucí inflaci. Podle jejího názoru krajský soud postupoval diskriminačně, porušil stěžovatelčino právo na přístup k soudu a princip legitimního očekávání, neboť jiné soudy stěžovatelku na základě shodných majetkových poměrů plně osvobodily od soudních poplatků. Stěžovatelka se domnívá, že rozhodnutí krajského soudu je nepřezkoumatelné. Navrhla, aby NSS napadené usnesení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

[4] Stěžovatelka také požádala o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce. NSS uvádí, že v dané věci kasační stížnost nepodléhá poplatkové povinnosti, neboť napadeným usnesením nebylo rozhodnuto o návrhu, jehož podání je spojeno s poplatkovou povinností (srov. usnesení rozšířeného senátu ze dne 9. 6. 2015, čj. 1 As 196/2014 - 19). NSS proto o žádosti stěžovatelky o osvobození od soudních poplatků nerozhodoval.

[5] Návrh stěžovatelky na ustanovení zástupce NSS zamítl. Zastoupení advokátem ve smyslu § 105 odst. 2 s. ř. s. v nynější věci není vyžadováno (viz usnesení rozšířeného senátu sp. zn. 1 As 196/2014). Advokáta je třeba účastníkovi ustanovit k ochraně jeho práv tehdy, jde-li o věc skutkově nebo právně složitou a jestliže potřeba jeho ochrany v soudním řízení vyplyne najevo např. z nekvalifikovaných podání (srov. rozsudky NSS ze dne 27. 5. 2004, čj. 4 As 21/2004 - 69, ze dne 18. 1. 2006, čj. 4 As 390/2005 - 98, ze dne 4. 12. 2013, čj. 1 As 117/2013 - 17). V daném případě se jedná o posouzení jednoduché otázky (splnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků). V kasační stížnosti stěžovatelka prezentuje důvody, kterými zpochybňuje úvahu, na které je rozhodnutí krajského soudu postaveno. Kasační stížnost tedy obsahuje dostatečné argumenty a ustanovení zástupce není k ochraně práv stěžovatelky nezbytně nutné (srov. § 35 odst. 10 s. ř. s.).

[6] Kasační stížnost není důvodná.

[7] V řízení o kasační stížnosti proti rozhodnutí o neosvobození od soudních poplatků (resp. proti neúplnému osvobození od soudních poplatků) NSS přezkoumává, zda pro toto rozhodnutí byly splněny podmínky stanovené § 36 odst. 3 s. ř. s. a další podmínky vyplývající z právního řádu.

pokračování

[8] NSS nejprve konstatuje, že napadené usnesení je přezkoumatelné. Krajský soud vzal v úvahu všechny podstatné skutečnosti, jeho usnesení odpovídá požadavkům přezkoumatelnosti rozhodnutí (viz např. rozsudky NSS ze dne 18. 10. 2005, čj. 1 Afs 135/2004 - 73, č. 787/2006 Sb. NSS, ze dne 8. 4. 2004, čj. 4 Azs 27/2004 - 74; a ze dne 4. 12. 2003, čj. 2 Ads 58/2003 - 75, č. 133/2004 Sb. NSS). Při rozhodování o osvobození od soudních poplatků soud vychází z osobních, majetkových a výdělkových poměrů žadatele. Krajský soud se přehledně a srozumitelně zabýval všemi rozhodnými skutečnostmi, které stěžovatelka ve svém prohlášení uvedla. Rostoucí inflaci nemusel krajský soud zvlášť posuzovat, neboť už je případně obsažena v měsíčních výdajích stěžovatelky.

[9] Jedním ze základních principů v demokratickém právním státě je také princip legitimního očekávání. NSS zjistil, že stěžovatelce bylo již dříve přiznáno plné osvobození od soudních poplatků (např. v usneseních NSS ze dne 1. 11. 2018, čj. 2 Ads 324/2018 - 14, a ze dne 18. 6. 2021, čj. 9 Ads 115/2021 - 21). Stěžovatelce tedy vzniklo legitimní očekávání, že bude za shodných skutkových okolností v jiných řízeních také osvobozena od soudních poplatků (viz rozsudek NSS čj. 1 As 39/2009 - 88).

[10] V této souvislosti je ovšem třeba také odkázat na rozsudek NSS ze dne 26. 8. 2009, čj. 1 As 39/2009 - 88, v němž zdejší soud dospěl k následujícímu závěru: „*Zásadu stejného rozhodování ve vztahu k témuž účastníkovi nelze vykládat absolutisticky. Na jedné straně stojí ústavní imperativ zákazu svévole a ústavním pořádkem chráněná důvěra adresáta rozhodnutí v to, že k němu bude soud přistupovat ve svých budoucích rozhodnutích konzistentně s tím, jak o něm rozhodoval v minulosti. Naproti tomu stojí v první řadě možná změna relevantních skutkových okolností, rozhodných pro aplikaci právní normy, která opodstatní rozhodnutí odlišné od rozhodnutí předchozího. Právě v případě posuzování žádostí o osvobození od soudních poplatků půjde pravidelně o rozhodování velmi citlivé na měnící se skutková východiska předložená žadatelem soudu. V neposlední řadě však není možno pominout ani esenciální předpoklad soudcovského rozhodování, totiž snahu každého jednotlivého soudce o nalezení správného výkladu práva. [...] Závěr spočívající v nemožnosti změny právního názoru ve vztahu k témuž účastníkovi (právě k tomu pravděpodobně směřuje argumentace stěžovatele) by v podstatě znamenal naprostou rigiditu interpretace práva, rigiditu založenou čistě mechanicky na nejstarším rozhodnutí, a to bez ohledu na tam obsažený eventuálně nesprávný výklad práva nebo nesprávné hodnocení faktů.*“ Nelze proto tvrdit, že na základě dřívějšího přiznání úplného osvobození od soudních poplatků by mělo být vždy stěžovatelce bez dalšího přiznáno úplné osvobození i v dalších věcech. Není tedy vyloučeno, aby se soud od dřívější judikatury odchýlil. To musí ovšem řádně a přesvědčivě odůvodnit (rozsudky NSS ze dne 15. 12. 2006, čj. 8 As 60/2006 - 90, či ze dne 26. 5. 2008, čj. 4 As 18/2008 - 32).

[11] Podle názoru NSS krajský soud uvedeným požadavkům dostál a přesvědčivě zdůvodnil, z jakých důvodů stěžovatelce nepřiznal plné osvobození od soudních poplatků, ale „pouze“ v rozsahu 90 %. Krajský soud řádně a pečlivě odůvodnil odlišnost svého rozhodnutí od předchozích rozhodnutí soudů, které se blíže nezabývaly posouzením výdaje stěžovatelky na osobní potřeby jejího syna. Krajský soud přiléhavě odkázal na skutečnost, že stěžovatelka nedoložila, že její syn je na ní finančně závislý. Syn stěžovatelky je navíc zletilý a nebydlí s ní ani ve společné domácnosti. NSS

se tedy ztotožňuje se závěrem krajského soudu, na jehož rozsudek v podrobnostech odkazuje, že stěžovatelka je schopna alespoň částečně nést poplatkovou povinnost a je na ní, zda upřednostní zaplacení soudního poplatku, nebo dobrovolný dar synovi. NSS tak ve shodě s krajským soudem shledal splnění podmínek pro osvobození stěžovatelky od soudních poplatků v rozsahu 90 %.

[12] Ze všech uvedených důvodů dospěl NSS k závěru, že kasační stížnost stěžovatelky není důvodná, a proto ji v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[13] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v konečném rozhodnutí o věci.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 30. března 2022

Ondřej Mrákota
předseda senátu